

Bolduc

Butlletí Cultural Informatiu de l'Arxiu General de la Diputació de Tarragona

www.dipta.cat

Arxivers per
la Independència

La presència de l'Arxiu
General a la Xarxa

La Mancomunitat
de Catalunya, a l'Arxiu
General de la Diputació
de Tarragona

Una nova campana per
a la Casa de Beneficència

Diputació Tarragona

Número 15 Primer semestre 2014

Arxivers per la independència

No hi ha dubte que actualment estem vivint moments històrics. La delicada situació política del país crida tota la societat civil al compromís, un compromís envers la comunitat catalana, la llibertat de ser reconeguts per allò que ens sentim ser, per la dignitat, i també per totes les formes d'expressió humanes, l'art i la cultura.

Els professionals de les lletres s'han mobilitzat en molts àmbits, i nosaltres, els curadors del llegat del patrimoni documental, els garants i custodis de la

informació escrita, no hauríem de mirar cap a un altre costat.

Si hi ha bibliotecaris, historiadors, transcriptors i universitats per la independència (i bombers, economistes, informàtics, mossos, taxistes), també hi hauria d'haver arxivers per la independència, una plataforma que permeti al gremi materialitzar la seva presència i contribució, molta o poca, al procés sobiranista. Hem d'estar al costat del país. Sí-sí_

Bolduc_

Butlletí Cultural Informatiu de l'Arxiu General
de la Diputació de Tarragona

Coordinadors:
Eugení Perea
Manel Güell

Col·laboradors:
Equip tècnic de l'Arxiu General: Sergi Borrallo Llauredó,
Ramon Cornadó Serra, Benet Martí Álvarez, Kelma Martínez Toro
i Sara Pérez Rodríguez

Carrer de Vila-seca, 28
43110 La Canonja
Tel. 977 547 662 / Fax 977 196 080
arxiu@dipta.cat

Disseny i maquetació:
Unitat d'Imatge Corporativa i Disseny Gràfic
de la Diputació de Tarragona

www.dipta.cat

Diputació Tarragona

Sumari_

Pòrtic

Arxivers per la Independència

Assaig

La presència de l'Arxiu General a la Xarxa

Fons

La Mancomunitat de Catalunya, a l'Arxiu
General de la Diputació de Tarragona

Acció cultural

Recull de premsa i bibliografia

Les imatges de l'arxiu

Una nova campana per a la Casa
de Beneficència

La presència de l'Arxiu General a la Xarxa

El passat mes de febrer de 2014 va veure la llum el nou espai web de la Diputació de Tarragona, dins la línia estratègica de renovació de les eines corporatives de treball i de comunicació. Avui en dia, tots els arxius disposen d'un espai web on informen, entre altres aspectes, dels serveis que presten, dels horaris i dels fons que custodien, ja que una de les principals funcions dels arxius és fer difusió del patrimoni cultural i històric que conserven, i tant els webs com les xarxes socials són espais de fàcil difusió que, a més, estan a l'ordre del dia, sobretot entre els més joves.

L'assignatura pendent de molts arxius és l'accés a distància o en línia dels fons, perquè en facilita la disponibilitat i fa que els usuaris no s'hagin de desplaçar; per tant, acaben estalviant temps i diners i guanyant comoditat i flexibilitat de treball. Per poder oferir el servei d'accés a distància s'han de tenir cobertes unes garanties concretes. L'usuari ha de quedar identificat, les dades personals o la documentació restringida no s'ha de visualitzar, s'ha de comptabilitzar el nombre de consultes que rep l'arxiu, la documentació ha d'incor-

porar unes marques d'aigua o informació incrustada que identifiqui que es tracta de documentació d'un arxiu concret i, d'alguna manera, ha de quedar regulat el seu ús o reproducció. No cal dir que per poder fer accessibles els fons abans han de passar un procés de digitalització amb assignació de metadades que permeti cercar els documents, els quals s'hauran de conservar adequadament i amb una aplicació que permeti accedir-hi a través del web.

En aquest nou web www.dipta.cat es pot trobar informació o comunicar-se amb l'Arxiu General en dos grans blocs del menú principal que es troba situat a la part superior. Un dels grans blocs que es refereixen a l'Arxiu General és [Àrees i unitats](#). En aquest apartat trobem informació pràctica sobre l'Arxiu, com ara dades del responsable, l'adreça postal, el número de telèfon i de fax i les adreces electròniques, entre d'altres. Per accedir-hi s'ha de navegar pel menú esquerra clicant primer a [Secretaria](#), després a [Secretaria General](#) i per últim a [Arxiu](#). Si s'hi vol accedir directament es pot anar a l'enllaç www.dipta.cat/ca/arees/arxiu.

Els bons costums... al 1908

El desembre de 1908 es creava la junta local a Valls de la *Federación de Asociaciones del Arzobispado de Tarragona para la Acción y Defensa social*, a la qual s'adheriren els elements més conservadors i reaccionaris, religiosos i carlins inclosos. Les funcions que es proposava la nounada entitat eren les d'aplegar "tots els homes de bona voluntat" per treballar junts per a la Religió Catòlica, el Pròxim i la Classe Treballadora, expandir-ne el culte i combatre la blasfèmia.

La Veritat (19-12-1908), p. 2.

Àrees i unitats

- ▶ Grups polítics
- ▶ Gabinet de Presidència i Planificació
- ▶ Secretaria
 - ▶ Secretaria general
 - ▶ Arxiu
 - ▶ Registre General
 - ▶ Serveis Jurídics
 - ▶ Patrimoni
- ▶ Intervenció
- ▶ Tresoreria
- ▶ Servei d'Assistència Municipal
- ▶ Servei d'Assistència al Territori
- ▶ Servei d'Assistència al Ciutadà
- ▶ Recursos Humans, Ocupació i Promoció Econòmica
- ▶ Coneixement i Qualitat
- ▶ Serveis Interns
- ▶ Patronat de Turisme
- ▶ BASE-Gestió d'Ingressos

Arxiu

Responsable: Eugeni Perea Simón
A/e responsable: eperea@dipta.cat

Contacte

Persona de Contacte: Manel Güell
Adreça:

Carrer Vila-seca, 28
43110 La Canonja Tarragona

Telèfon: 977 547 662
Fax: 977 196 080
A/e: arxiu@dipta.cat

El Servei d'Arxiu pertany a la unitat transversal de la Secretaria i per tant, es relaciona amb totes les altres unitats.

S'ocupa de l'avaluació, classificació, arxiu i custòdia dels diferents fons documentals de la Diputació.

Horari d'atenció al públic: de dilluns a divendres de 9 a 14h.

L'altre gran bloc, i el més interessant des del punt de vista de l'usuari, és el de [Serveis i activitats](#). Per arribar als serveis que ofereix l'Arxiu General, s'ha de seguir el mateix camí que l'anterior, ja que orgànicament l'Arxiu General depèn de l'Àrea de Secretaria, i concretament de la Unitat de Secretaria General. Si es vol accedir-hi directament, cal copiar al navegador el contingut que va tot seguit:

www.dipta.cat/ca/serveis/secretaria/arxiu

El primer que s'observa en aquest apartat és una fotografia d'uns llibres que pertanyen al fons de la

Beneficència Provincial i, immediatament, a sota de la imatge, es troba una descripció del que representa l'Arxiu General de la Diputació de Tarragona. Si hom s'adreça al menú de l'esquerra, pot visualitzar els serveis externs que ofereix l'Arxiu: assessorament especialitzat, consulta de documents, sol·licitud i reserva de documentació, biblioteca i hemeroteca auxiliars, certificacions i compulses, servei de reprografia, servei de producció d'imatges d'alta qualitat i edició de publicacions.

Serveis i activitats

- [Presidència i Planificació](#)
- ▾ [Secretaria](#)
 - [Secretaria General](#)
 - [Serveis Jurídics](#)
 - [Patrimoni](#)
 - ▾ [Arxiu General](#)
 - [Assessorament especialitzat](#)
 - [Consulta de documents](#)
 - [Sol·licitud i reserva de la documentació](#)
 - [Biblioteca i hemeroteca auxiliars](#)
 - [Certificaciones y compulsas](#)
 - [Reprografia](#)
 - [Servei de producció d'imatges d'alta qualitat](#)
 - [Edició de publicacions](#)

Arxiu General

“ L'Arxiu General depèn, orgànicament, de l'Àrea de Secretaria i té com a funcions principals custodiar, descriure, avaluar i donar accés a la documentació que conserva a les seves instal·lacions, així com dissenyar polítiques arxivístiques i participar en els processos de gestió documental que afecten el cicle de vida dels documents, en qualsevol suport.

Un altre lloc per accedir als serveis de l'Arxiu és a la part inferior de la pàgina.

Serveis que ofereix

- [Assessorament especialitzat](#)
- [Consulta de documents](#)
- [Sol·licitud i reserva de la documentació](#)
- [Biblioteca i hemeroteca auxiliars](#)
- [Certificaciones y compulsas](#)
- [Reprografia](#)
- [Servei de producció d'imatges d'alta qualitat](#)
- [Edició de publicacions](#)

Si s'accedeix a qualsevol dels serveis de l'Arxiu n'apareix una descripció, informació sobre a qui va dirigit i, en alguns casos, formularis o documents d'interès i enllaços relacionats. Cal indicar que, ara com ara, es

tracta només d'informació sobre els serveis, però que en un futur immediat es pretén que es pugui comunicar amb l'Arxiu o prestar els serveis des de la plataforma web.

Consulta de documents

Informació

- **Servei de consulta dels inventaris i catàlegs:** Consulta dels instruments de descripció existents de la documentació custodiada a l'Arxiu General de la Diputació de Tarragona.
- **Servei de consulta dels fons documentals:**
Consulta dels fons documentals custodiats a l'Arxiu General de la Diputació de Tarragona.
L'accés general als documents és públic, es restringirà l'accés a les dades personals o particulars de terceres persones.
L'accés a la documentació de l'antiga Beneficència té una tramitació diferent. Vegeu el procediment a l'apartat documentació.
- **Servei de consulta del fons d'imatges de la Diputació de Tarragona:**
Consulta de les imatges custodiades a l'Arxiu General de la Diputació de Tarragona.
L'accés general a les imatges és públic.
En cas d'utilitzar les fotografies per a publicacions, s'ha de citar l'autor, la propietat de la Diputació de Tarragona i lliurar 2 exemplars a l'Arxiu General de la Diputació de Tarragona.
- **Servei de consulta directa a la web de l'arxiu dels fons digitalitzats** (pendent):
Consulta en línia de documents digitalitzats.
Butlletí Oficial de la Província 1857-1996
Actes del Ple de la Diputació 1836-2007
Fons musical mossèn Salvador Ritort i Faus (s.XX)
Plànols del Cadastre (1916-1955)
Censos electorals dels municipis (1904-1955)
En cas de reproduir algun dels documents s'ha de citar la procedència.

A qui es dirigeix: A qualsevol administració, persona, entitat o organisme, tant extern com intern

Enllaços relacionats

- > [BOPs posteriors a 1996](#)
- > [Actes del Ple de la Diputació](#)

Documents adjunts

- > [formulari_acces_extern.pdf \[PDF\]](#)
- > [questionari_satisfaccio_acces.pdf \[PDF\]](#)

A banda de publicar formularis per adreçar-se a l'Arxiu General o que hi hagi una interacció en ambdós sentits, el que hi ha projectat és l'accés directe a documents digitalitzats de l'Arxiu General, com són el BOP de Tarragona (1857-1996), les actes del Ple (1836-2007), el fons musical de mossèn Salvador Ritort i Faus (s.XX), els plànols del Cadastre (1916-1955) i els censos electorals dels municipis (1904-1955).

Un altre servei destacable que es podrà fer des de la pàgina web serà cercar els llibres i revistes que componen la biblioteca i l'hemeroteca auxiliars.

Per últim, el servei d'edició de publicacions també pot aportar aspectes interessants als usuaris, ja que

permet visualitzar en línia el **Bolduc**, butlletí cultural de l'Arxiu; la Guia de l'Arxiu; el Quadre de Classificació documental de la Diputació de Tarragona; les memòries anuals de l'Arxiu, i qualsevol altre document editat per l'Arxiu General i que tingui una rellevància especial.

A la part central de la pantalla, sota el títol de *Seccions destacades* hi ha sis caixonets amb una imatge i una petita descripció que informa de les novetats relacionades amb l'Arxiu General. En aquest apartat apareixen les darreres notícies. Entre d'altres, es poden trobar informacions com són visites de col·lectius, la publicació d'edicions, l'ingrés de nous fons documentals o informació sobre l'Arxiu.

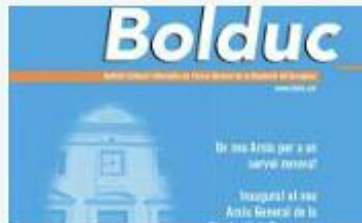
Seccions destacades

La Diputació publica un document facsímil de 1822 que informa sobre els orígens de l'administració

La Diputació de Tarragona ha editat la reproducció d'un expedient de l'any 1822 referent

...

Publicada una nova edició del BOLDUC

Ja podeu consultar el número 14 del Butlletí Cultural Informatiu que edita l'Arxiu General de la Diputació de Tarragona. ...

Josep Poblet inaugura les noves instal·lacions de l'Arxiu General

Amb documents històrics des de l'any 1822, entre els quals destaca el fons de la Beneficència (1843-1992) ...

L'Arxiu General posa a disposició dels usuaris el fons Almagro i el seu catàleg

L'Arxiu General ha catalogat el Fons Almagro i posa a disposició dels usuaris l'inventari-catàleg i els propis documents. ...

Personal sanitari visita l'Arxiu General

L'Arxiu General de la Diputació de Tarragona ha rebut recentment la visita de personal sanitari del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre, en el marc d'un curs de gestió d'arxius impartit a Reus. ...

Publicacions, normativa i memòries

Consulta les publicacions, normatives i memòries relacionades amb l'Arxiu General de la Diputació de Tarragona. ...

En resum, s'espera que el web de l'Arxiu General sigui una eina d'utilitat per als usuaris, tant interns com externs, alhora que estem oberts a noves propostes dels mateixos usuaris amb la finalitat de millorar el servei.

Sergi Borralló Llauredó

Tècnic d'arxiu i gestió documental

sborrallo@dipta.cat

La Mancomunitat de Catalunya, a l'Arxiu General de la Diputació de Tarragona

Fem una introspecció per conèixer al detall la quantitat i el tipus de documentació relativa a la Mancomunitat de Catalunya que conserva l'Arxiu General de la Diputació de Tarragona. A aquest efecte, marginem de l'inventari aquelles peces compatibles cronològicament amb el període en el qual estigué vigent la Mancomunitat, o sigui, la documentació entre 1914 i 1925. Comprovem així que la secció i la sèrie més importants són les de *Governació* i *Capses en foli*, respectivament, i durant aquest període hi trobem fins a cinc capses: 4, 5, 6, 7 i 8. La 4 i la 5 contenen expedients diversos d'índole local, que són petits expedients amb manuscrits i esborranys, molta paperassa comptable i trasllats de sessions d'actes; la 6 aplega els expedients relatius a la Junta de Protecció a la Infància; la 7, els referents a la Comissió Mixta de Reclutament. La 8 és la més interessant, atès que incorpora les memòries de la Junta Liquidadora de la Mancomunitat de Catalunya. Cal advertir que hi ha documentació relativa a la Casa de Beneficència i que alguns dels informes contenen dades de caràcter sensible (noms i cognoms de titulars d'afillaments, expòsits o censos de pobresa).

A banda, existeix documentació d'aquest període constituïda per assumptes locals i mers tràmits administratius que es resolien dins l'àmbit estricte de la Diputació. És el cas de les seccions de *Beneficència*, *Cens i Eleccions*, *Cultura*, *Intervenció*, la sèrie de *Capses en quart*, de *Governació* o de les mateixes actes del plenari. Són fons que, òbviament, aquí no descriurem, atès que les referències a la Mancomunitat són mínimes.

Contingut

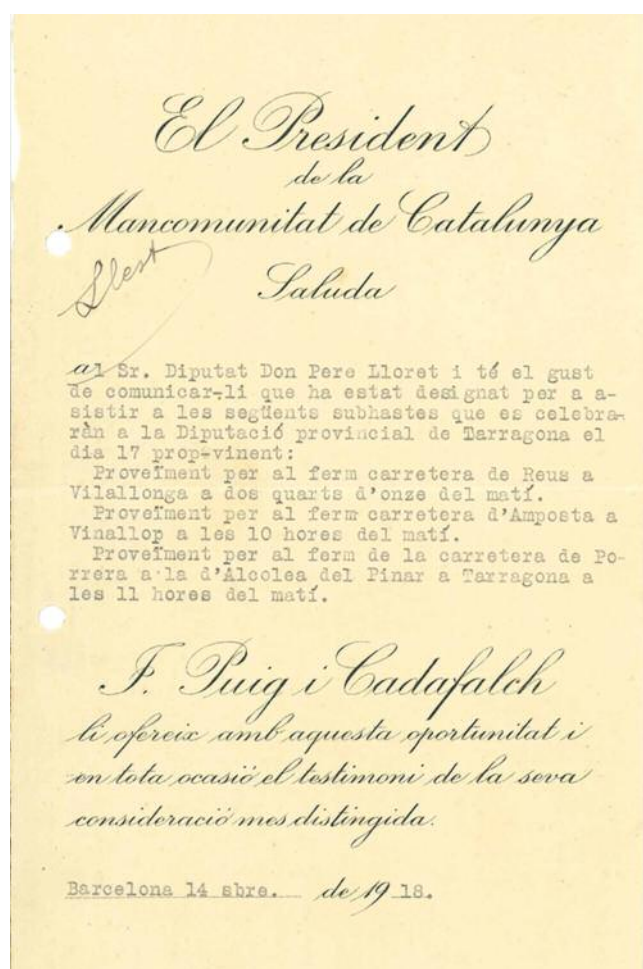
Un repàs més exhaustiu i detallat, caps a caps, ens permet concretar els documents que conté cada una. La tònica general és que, relatius a diversos assumptes que apuntarem, hi hagi una col·lecció d'escrits, memòries, instàncies, impresos (fulls solts del BOPT, telegrams o telefonemes), oficis, minutes, notes i saludes, alguns esborranys i certificats i inclús, en alguna ocasió, documents notariais i judicials.

Capsa 4 [AGDT, *Governació*, Cpf 4 (1914-1917)]

Davant de tot hi ha dos plec de bases mecanoscrites: "Bases de mancomunitat acordades per les Delegacions de les Diputacions catalanes" (17-10-1911), 6 f., i les "BASES acordades per la ponència dels quatre Presidents de les Diputacions catalanes per la constitució de la mancomunitat de les quatre províncies" (26-09-1911) (dos exemplars).

Segueixen unes camises que contenen diversa documentació de 1914-1915, entre la qual destaquen instàncies per subvencionar la Cavalcada de Reis, el XVII Congrés Agrícola català-balear, el Segon Congrés Penitenciari Espanyol, el II Concurs d'Història de Catalunya o el Segon Congrés de Metges de Llengua Catalana, o per a l'aprovació del reglament de l'Associació La Caridad. Consten alguns oficis d'ajuntaments com els de Tarragona, Cabra del Camp o Solivella, que informen, comuniquen o consulten tota mena d'assumptes tècnics. Alguns de militars, com el de la Presó Provincial en què es demana la instal·lació

d'una tenda "donde se contengan penas para la instrucción de los reclutas" (24-11-1914), o la del comandant general dels Sometents (amb un bell segell de tampó on es veu representada una mà entomant un pomell) de liquidació de comptes de despeses (31-12-1915). També queixes, com les de l'impressor Francisco Nel·lo Català, contractista del *Butlletí Oficial*, a qui se li devien cinc mensualitats (3.743 ptes.) (02-07-1915). I algun expedient, com l'instruït a l'Ajuntament de Cornudella "con motivo de la renuncia de los cargos de alcalde presidente accidental y de concejal de la referida Corporación, por don Bautista Llorens Vallverdú" (1915). Tanca aquesta part una camisa que reuneix diversos oficis relatius al procediment de subhasta d'obres de carreteres a Amposta, Reus-Vilallonga, el Vendrell - Sant Jaume dels Domenys, la Bisbal del Penedès-Alcover i Alcover-Calafell.

Les camises es van succeint per ordre cronològic. En una dels anys 1915-1916 s'hi troba un dit de llom d'oficis, escrits, instàncies i memorials (la majoria manuscrits), que corresponen a la gestió de recusació del procediment executiu per dèbits del Contingent Provincial. N'hi ha de les Borges del Camp, Cornudella, la Galera, el Masroig, Montblanc, Móra la Nova i Valls. Consten minuts amb la relació dels municipis sotmesos a expedient de constrenyiment i impresos amb el llistat dels municipis deutors fins al 1915.

La camisa relativa a l'any 1916 també conté oficis, minuts, impresos, ordres del dia, instàncies i escrits relatius a una munió d'assumptes administratius, d'entre els quals podem destacar: el recurs contra l'Ajuntament d'Ascó interposat per Josep Biarnès Freixes contra l'aprovació de la liquidació definitiva del recaptador Salvador Miró Pedrola, entre 1894 i 1905 (oficis, plec de càrrecs, còpies de la liquidació, memòria comptable); el llegat de 5.000 ptes. que Josepa Pons Anglès féu a la Casa de la Caritat (un sol escrit); la resolució de sol·licitud de subvenció que presentaren l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, l'Asociación de Escritores y Artistas (per fundar un Instituto Cervantes), Pius Montero (autor d'una *Guía Ilustrada de Tarragona y su provincia*), la Lliga del Bon Mot, el Centre Autonomista Català de Sant Gervasi (per a la col·locació d'una làpida a la casa on morí Joan Maragall), el Casal Català de Buenos Aires, el Patronato del Obrero de San José de Reus, i Ángel del Arco Molinero, director del Museu Arqueològic Provincial (autor de *La Imprenta en Tarragona*); l'actuació del consistori per tal de reclamar en el termini i en la forma legals els crèdits derivats de la confiscació de béns de la corporació que l'Estat dugué a terme en virtut de les lleis desamortitzadores, per tal com el Reial decret de 12 de març de 1915 obria la porta al pagament d'indemnitzacions (extractes d'acord de sessions, telegrams, oficis, cartes). Cal dir que en aquest conjunt documental s'hi

poden veure interessants segells postals i de tampó, pel fet de ser els propis d'organismes, institucions i associacions d'aquella època.

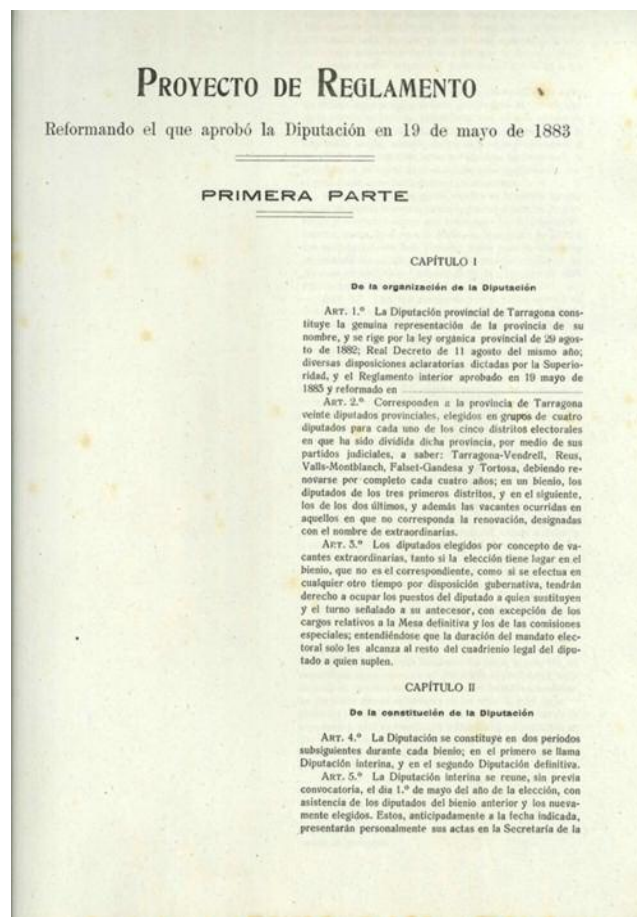
El mateix es podria dir de la darrera camisa, corresponent al 1917, que s'enceta amb una breu memòria signada pel president Estanislau Tell (30-04-1917), còpia de l'acta de sessió que investí president de la Diputació Pere Lloret Ordeig (01-05-1917), una sol·licitud de l'alcalde de Rodonyà (20-10-1917) i una altra del sindicat de la Sociedad Nacional de Ferrovianos, secció de Tarragona (15-07-1917, perquè intercedís en la readmissió de vaguistes). També hi consta una subcamisa que agrupa la documentació referent a Beneficència (escrits, oficis, minuts i notes sobre una plaça per cobrir, i salutacions d'una munió de rectors de parròquies properes cooperants).

Capsa 5 [AGDT, Governació, Cpf 5 (1918-1920)]

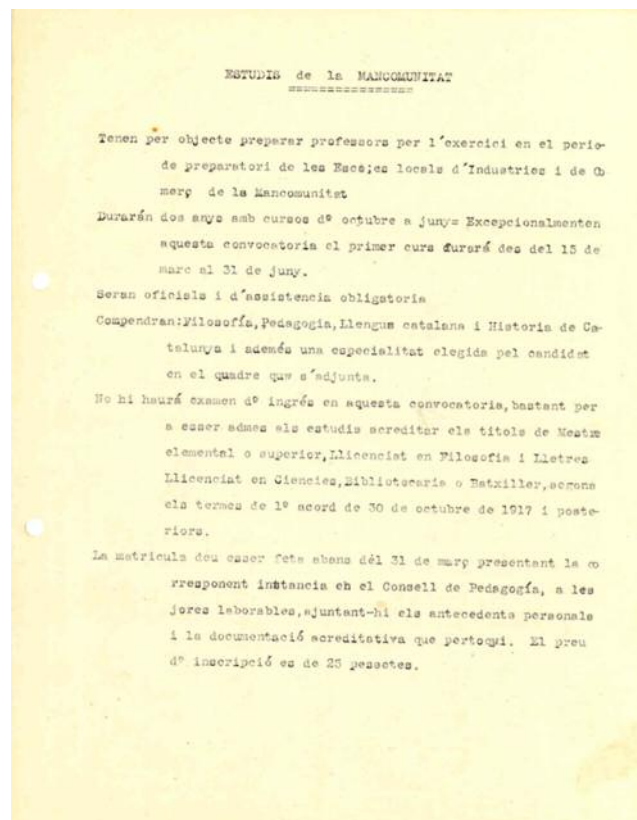
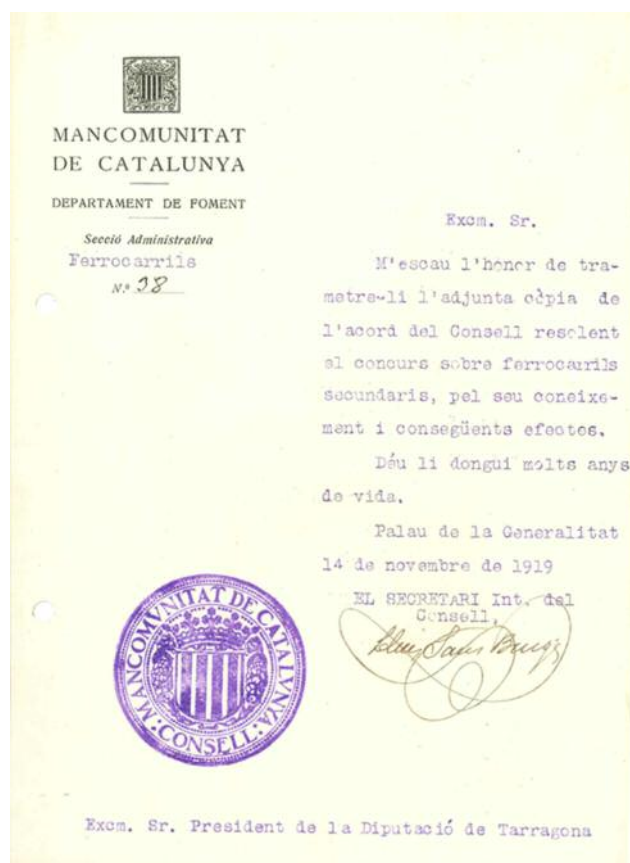
Amb la mateixa tònica documental, la cinquena capsa comença amb un dossier o expedient sobre la subhasta de béns particulars de l'Ajuntament de Vallmoll, com a responsables de l'impagament de deutes del Contingent Provincial.

Continua amb una camisa que aplega documentació relativa a 1918: oficis i impresos pressupostaris (de les quatre diputacions i pressupost ordinari de la de Tarragona); expedient sobre la reforma del reglament, que inclou dos exemplars impresos del *Proyecto de Reglamento Reformando el que aprobó la Diputación en 19 de mayo de 1883*; plec de sol·licituds dels municipis del Mas-roig i de la Bisbal del Penedès, per iniciar accions legals en defensa dels seus interessos; comptes resultants de l'obra de l'Escola de nens de la Casa de Beneficència, costejats pel mecenes Evarist Fabregat; diverses instàncies que sol·licitaven subvenció d'un mestre de la Presó

Provincial (per lloguer d'habitatge); de l'Agrupació Excursionista de Reus (creació del Museu de Ciències Naturals i publicació dels fullets que relaciona); de la comissió organitzadora del Segon Congrés d'Història de la Corona d'Aragó (Osca); de dos ordenances del Govern Civil (per a la neteja que assumien de la Secció de Comptes provincials); una "Nota dels pobles de la província (58) que en aquesta data (28-02-1919) estan saldats del Contingent provincial del any de 1918"; i una memòria dels vocals sortints de la Comissió Provincial, que adjunta "Estat de Comptabilitat" i un comentari curiós: "D'una nova ben dolorosa vos hem de fer part: lo dia 10 de març va deixar el món dels vius el que fou intel·ligent, digne i honrat Oficial major de Secretaria en Emili Morera Llauredó, qui va ésser durant més de trenta anys funcionari de la Diputació guanyant-se les corals simpaties de tots els que'l rodejaren".

La camisa que segueix aplega la correspondència (notes, saludes, oficis, minutes) dels presidents Josep Montserrat Cuadrada i Pere Lloret Ordeix, amb diversos òrgans de la Mancomunitat. La major part versa sobre el tema pressupostari, però també hi consten altres assumptes, com per exemple: una relació de les consignacions dels havers del personal de la corporació (12-12-1919), una comunicació sobre les línies de ferrocarril preferents per impulsar i les condicions financeres (14-11-1919), el suport al president de la Diputació de Barcelona quan fou censurat pel governador militar Milans del Bosch per haver-se cantat *Els segadors* per la diada de Sant Jordi (25-04-1919), les bases formulades per la Direcció d'Instrucció Pública per a la convocatòria del professorat del període de preparació a les Escoles de Comerç i Indústries amb relacions de les matèries que impartien, i els estudis Normals (23-01-1919), la IV Setmana municipal sobre el plebiscit per demanar la concessió de l'autonomia (novembre de 1918) o la instal·lació del telèfon a les comarques d'interior de la província (1918-1919).

Consta igualment una camisa datada de 2 de maig de 1919 i intitulada "Asamblea de Alcaldes y Secretarios / R.O. de 11 de Septiembre de 1918", que conté memòries, escrits, oficis, cartes, minutes, saludes i telegrams al voltant d'aquesta assemblea, en la qual es va tractar la supressió del Reial decret d'11 de setembre de 1918, sobre les hisendes municipals (s'acompanya un exemplar imprès de la *Gaceta de Madrid* núm. 751, de 16-09-1918, que publica l'esmentada normativa). L'objectiu dels assemblearis era "solicitar de los poderes públicos la inmediata suspensión efectividad [sic] dicha disposición por ser totalmente imposible su aplicación tanto en la parte sustantiva como adjetiva", i que continués la recaptació i gestió de tributs com fins aquell moment s'havia fet. Altrament, el compliment del Reial decret "hace imposible la vida de dicho organismo [Ajuntament] [...] asunto de tal importancia que constituye una vergüenza Nacional". Hi ha una interessant memòria a l'Assemblea, de data 2 de maig de 1919, perquè va signada per noranta alcaldes i secretaris municipals de la demarcació de Tarragona. La

gran quantitat d'oficis de municipis (que donaven suport a la iniciativa contra el Reial decret, confirmaven o no l'assistència a l'Assemblea, etcètera) són altres mostres del segell de tampó que llavors utilitzaven i que es constitueix com una considerable col·lecció sigil·logràfica d'aquells temps.

Una altra camisa la forma la documentació relativa a l'any 1919. La part del lleó d'aquesta camisa l'ocupa el dossier de "Borradores de actas y documentos de las sesiones de 1º y 26 de Agosto de 1919 / Recurso alzada Sr. Lloret contra constitución Diputación —Agosto de 1819—" [sic]. El tema sobre el qual giren instàncies, escrits, impresos, certificats, credencials de diputats, oficis, esborranys i minutes és el recurs d'alçada que Pere Lloret Ordeix presentava el 9 de setembre de 1919 contra la constitució del nou consistori provincial tarragoní. Arguïa un seguit d'irregularitats legals de què depenia l'adjudicació de més de 300 vots escrits a Alcanar. S'adjunten els expedients personals dels diputats Joan Tomàs Villalbí i Joaquim Ferrer i Ferrer. A més del dossier mencionat, s'hi troba una relació de mesades i gratificacions pendents de cobrament d'alguns dels empleats de la Diputació (16-01-1919), una memòria comptable de la corporació (31-07-1919) i un petit dossier sobre la petició d'augment d'honoraris del personal, nodrit amb diverses instàncies (una, la de l'oficial 2a de Secretaria Sergi de Nicolau, s'acompanya del full de serveis prestats des de 1892 fins al 31-12-1919).

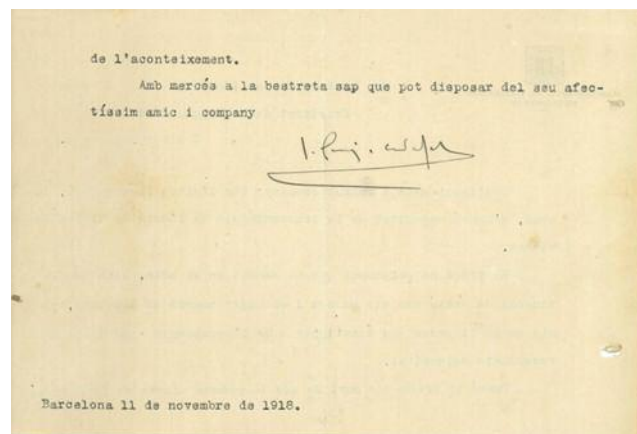
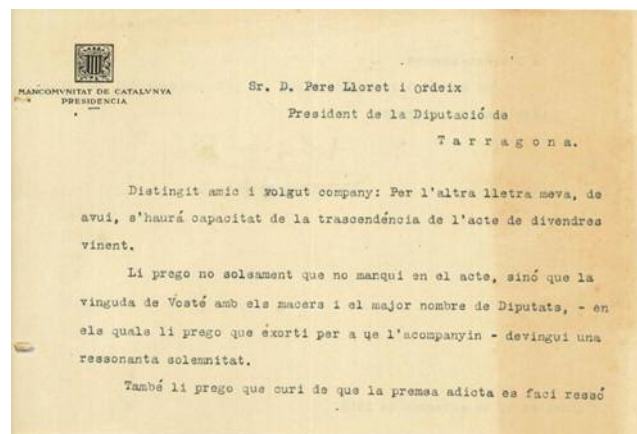
Els assumptes tocants a la Sanitat s'apleguen en una altra camisa: "1918 / Sanidad". Els temes que apareixen a la documentació són diversos: la creació d'un hospital provincial als afores de la ciutat (als terrenys on actualment s'erigeix l'Hospital Joan XXIII), per atendre els malalts de l'epidèmia de grip; el projecte de bases per a la constitució d'una Junta de Govern per a la Casa de Beneficència; l'establiment d'un servei d'hospitalització de malalts pobres (a través d'una assemblea de municipis celebrada el 30 de juny), etcètera. La major part de la subcarpeta l'omplen les cartes i els oficis dels municipis, en els quals s'adherien als acords de l'esmentada assemblea i es comprometien a col·laborar-hi. L'últim document és un dictamen del Govern Civil sobre les funcions de beneficència que podia advocar la corporació provincial.

La darrera camisa correspon als expedients de l'any 1920. A dins s'hi troba una sotscarpeta sobre l'"Asamblea Municipal / 18 Junio 1920", amb l'acta i escrits que denoten que els temes que s'hi van tractar giraven entorn de l'abaratiment de subsistències, la qüestió dels consums i els efectes del Reial decret de 12 de setembre de 1918. Aquesta normativava encendre les alarmes perquè era causa de "graves trastornos" i d'aplicació impossible. Es demanava la seva supressió. Segueix documentació solta (certificats, dictàmens, esborranys, oficis, impresos, telegrames i telefonemes) sobre el traspàs de serveis de Beneficència, Ensenyament i Deute, de les quatre diputacions a la Mancomunitat; un estudi de la Comissió d'Hisenda de l'avantprojecte de pressupost de 1920-1921; un dictamen de la mateixa Comissió sobre l'impost de 5 pesetes per 100 quilos d'arròs exportat i l'anunci al BOPT del concurs obert per a l'aplicació de l'impost a obres socials (BOPT 247, de 17-10-1920), principalment la construcció de camins veïnals i d'escoles; un llarg memoràndum de 36 quartilles del Govern Civil sobre la base jurídica de l'aprovació del pressupost de 1920-1921 (22-06-1920); el dictamen del Ministeri de la

Governació de l'Estat sobre les infraccions comeses en l'aprovació del pressupost de 1920-1921, basat en "la falta de la previa autorización superior para verificar el traspaso de servicios a favor de la Mancomunidad" (28-06-1920); una interessant proposició del municipi de Tarragona que lamentava la pèrdua de capitalitat i influència en ser traspassades les principals funcions a la Mancomunitat i raure la gestió dels serveis a Barcelona (29-07-1920); una memòria de l'estat comptable a 31 de juliol de 1920; diverses sol·licituds de subvenció d'entitats associatives benèfiques i culturals; fulls solts del BOPT relatius a les eleccions de consellers municipals, etcètera. Cal destacar, igualment, un escrit d'adhesió de la Diputació de Tarragona a l'acord de l'Acadèmia de Jurisprudència de Barcelona contra la sentència de 10 de novembre de 1919 del Tribunal Suprem que declarava el dret català "contrari a l'interès social i a l'ordre públic i fins alguns dels seus principis bàsics, contraris al Dret Natural".

De tot plegat, sembla poder deduir-se les traves i dificultats jurídiques que va tenir la Mancomunitat, no únicament de part del Govern de l'Estat i de la judicatura espanyola, sinó també de l'Ajuntament de Tarragona. No menys que l'ofensiva estatal per diversos fronts dirigida a anorrear tota manifestació de diversitat o intent autonomista.

Clou la caps a un escrit del famós escultor Salvador Martorell Ollé, de la Canonja, en el qual, ultra agrair la pensió que li ha permès desenvolupar el seu art escultòric a Barcelona, admet estar treballant en una figura al·legòrica del patró Sant Jordi per a la Diputació (02-01-1920).

Tarragona amb 30.000 habitants el 1923

Encara que oficialment a la ciutat de Tarragona constaven vint i escaig milers d'habitants, un seguit d'indis, més que raonables, feien pensar els entesos que podia ben be acollir més de 30.000 residents. La xifra era important d'establir, ja que en base a ella es podien avançar estimacions sobre la mortalitat produïda l'any anterior. Acceptant la xifre dels 30.000 habitants, s'estimava una mortalitat a la ciutat del 12x1.000 i a la província, del 16x1.000. El 2013 aquesta taxa era del 7x1.000 i del 7'7x1.000 al Camp de Tarragona. Ens morim menys.

Tarragona (16-01-1923), p. 1

Capsa 6 [AGDT, Governació, Cpf 6 (1906-1921)]

Aquesta capsa guarda la documentació generada per la Junta Provincial de Protecció de la Infància "y represión de la mendicidad". Comença amb un plec d'oficis del 1908 i següents, uns exemplars de l'imprès de *Reformas Sociales. Leyes y Reales Decretos sobre Represión de la mendicidad de menores de 16 años; Protección de la Infancia y de la mendicidad en general y Clasificación de las Industrias prohibidas a los niños y mujeres menores de edad* [Granada: Impr. San Juan de Dios, 1908, 24 p. en octau]. També hi ha un parell de llibres de registre d'entrada de documents, amb únicament les primeres pàgines plenes. Acaba amb el llibre d'actes de la Junta de Protecció de la Infància, en castellà, de 1911 a 1920, any en què van ser traspassats els serveis a la Mancomunitat. També hi ha uns pocs documents solts de comptabilitat i factures.

Capsa 7 [AGDT, Governació, Cpf 7 (1916-1923)]

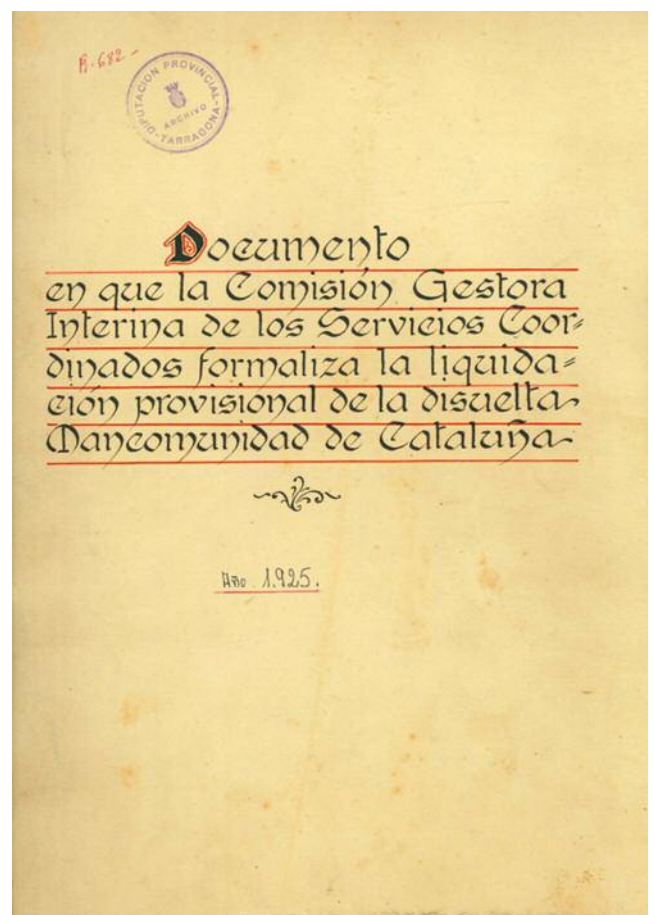
La Diputació de Tarragona compartia competència de reclutament militar amb els municipis i l'Estat, a través de l'anomenada Comissió Mixta de Reclutament. La corporació provincial cobria les principals despeses, les primeres de les quals eren les retribucions dels metges civils que havien d'avaluar l'aptitud dels mossos quintats. Òbviament, això feia que també anés al seu càrrec la tramitació dels nomenaments dels facultatius. La documentació la conforma un gran plec de petits expedients dels nomenaments fets entre 1916 i 1923, i alguna carta o algun escrit relatiu al tema.

Capsa 8 [AGDT, Governació, Cpf 8 (1921-1925)]

A més dels expedients diversos de caire local i altra documentació manuscrita, trasllats de sessions, oficis i esborranys, s'hi troben, com a més interessants, les peces que relacionem.

Documento en que la Comisión Gestora Interina de los Servicios Coordinados formaliza la liquidación provisional de la disuelta Mancomunidad de Cataluña. Año 1925

El primer document és un dossier relligat, de 1925, sobre el procés liquidatori comptable de les quatre diputacions durant el període de vigència de la Mancomunitat (uns 150 folis). Comença amb una declaració d'intencions, a tall de ponència dels diputats Orovio i López Beltran, i segueix la memòria que en fa la Comissió Gestora Interina. Aquesta conclou que la Mancomunitat de Catalunya, durant els deu anys de vigència, va efectuar una despesa total de 150.017.139,91 ptes. (sense comptar els pagaments pendents, que s'elevarien a 11.573.089,57 ptes., i l'import nominal del deute emès, que seria de 54.281.000 ptes.). El document en fa un desglossament per partides:

	Partida	Despesa	Quantitat	%
I	Representació	Dietes, viatges, mobiliari despatxos, material d'oficina, publicacions	2.966.593	1,97
II	Personal adm.	Sense comptar el de les diputacions, centres, escoles o establiments benèfics	3.030.702	2,02
III	Cultura i Ensenyament	Manteniment d'escoles i creació de centres, donatius i subvencions	11.115.821	7,41
IV	Ferrocarrils	Projectes de vies secundàries	507.468	0,33
V	Política Social		326.468	0,21
VI	Agricultura	Serveis Tècnics, forestals, ramaderia i l'Escola Superior d'Agricultura	3.388.663	2,25
VII	Sanitat	Maquinària, el Dispensari Antituberculós	929.074	0,61
VIII	Obres Hidràuliques	Suport tècnic i administratiu per obtenir inversions estatals	214.555	0,14
IX	Telèfons		9.011.843	6,00
X	Beneficència	Manteniment de dement, d'hospitals, i de cases d'expòsits, de maternitat i de misericòrdia	38.963.914	26,00
XI	Obres Públiques	Construcció, camins veïnals, personal tècnic i obrer, trens de maquinària	38.977.526	26,01
XII	Propietats	Compra Torre Marimon (Caldes de Montbui) i Torre Ribera (Santa Coloma)	274.416	0,18
XIII	Impostos	Contribucions	1.394.043	0,92
XIV	Emprèstits	Creació i devolució de préstecs, interessos i amortitzacions	21.320.540	14,24
XV	Contractació	Notaries, registres	208.210	0,13
XVI	Pensions	Jubilacions	467.811	0,31
XVII	Contingent	Comissió de la recaptació	272.287	0,18
XVIII	Subvencions		326.654	0,21
XIX	Diputacions	Despeses corporatives	12.570.773	8,39
XX	Altres		2.293.972	1,52
XXI	Caixa de Crèdit Comunal		1.456.488	0,97
		Total	150.017.139	100,00

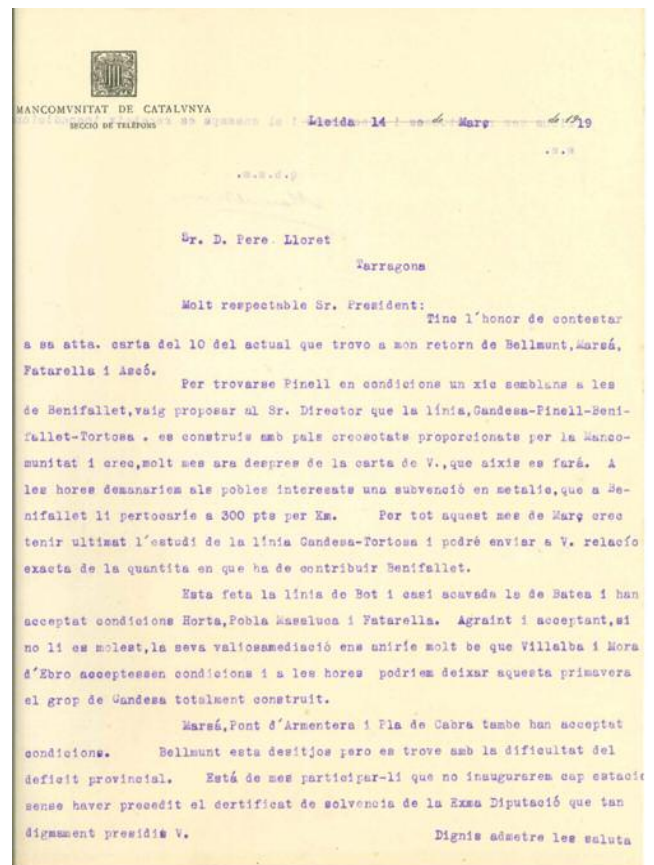
Grosso modo, direm que els quatre eixos bàsics de la Mancomunitat (Beneficència, Cultura, Obres públiques i Telèfons) abastaven el 65,42 %. La despesa en inversions socials i civils (fora de pagaments estructurals —personal, contractes, diputacions, pensions, representació—) era del 69,14 %. La despesa de personal, representació i diputacions sumava un 12,69 %, percentatge que podem considerar moderat si pensem que actualment la Generalitat pressuposta el 14,83 % només en despesa de personal (2013).

El to de la redacció és summament parcial. En la primera partida de la liquidació, corresponent a despeses de representació, hi incloïa “publicaciones ditirámbricas —de todos bien conocidas. Es decir, desembolsos simplemente destinados al revoque de fachada del flamante organismo”; en la tercera partida, de Cultura, es pot llegir que comptava la creació de “diversas instituciones, creadas muchas de ellas a base de simple tanteo que la realidad, en más de una ocasión, desacreditó en las propias manos de sus fundadores”; en

la quarta, "Bajo el pomposo título de FERROCARRILES SECUNDARIOS, sin más eficacia que la de formular proyectos...", s'endua més de mig milió de ptes., que, al parer de la Comissió, "resultaba el gasto completamente estéril por lo inadecuado e inútil"; en la d'Agricultura, els Serveis Tècnics havien estat "de nula eficacia", els forestals "sin ningún resultado", els ramaders "más tendían a competir y desacreditar, que a completar y robustecer los del Estado", etcètera. I no acabaríem al llarg d'una quarantena de pàgines més. Només se salvaven, una mica, l'esforç de desplegament de la xarxa telefònica, l'apartat de Beneficència o les Obres Públiques (tot i que es menjaven més d'una quarta part del total gastat!); per desacreditar-los, havia de recórrer a enginyeries semàntiques, no gaire rebuscades, per tal com solien girar entorn de la mala planificació i el dispendi. Òbviament, l'altra tònica dominant és l'omissió dels beneficis i encerts que es van assolir.

Als apèndixs vénen desglossades les partides per províncies, a més d'algun capítol dedicat a la xarxa telefònica. Aquest apartat final indicava llistats d'inventaris de mobiliari de les estacions telefòniques, i en el de les estacions proveïdes d'un commutador i dos aparells hi apareixien Aldover, el Molar, la Palma d'Ebre, el Pla de Santa Maria i Vallverd. Finalment, a l'inventari de cen-

traletes telefòniques hi eren Alforja, Ascó, Barberà, Batea, les Borges del Camp, Bot, Bràfim, Falset, Flix, Gandesa, la Juncosa, la Masó, Móra d'Ebre, el Pinell de Brai, la Pobla de Massalua, Porrera, la Riba, Riudecols, Rocafort de Queralt, Roda de Berà, Santa Coloma de Queralt, Sarral, la Secuita, la Sénia, Ulldecona, Vallfogona de Riucorb, Vilabella, Vilallonga del Camp, Vila-rodona, Vinaixa i Xerta.

Vulneració de drets lingüístics el 1893

A la Diputació, els polítics, com en qualsevol altre entitat, organisme o corporació, s'havien d'expressar oficialment en castellà. El català només era tolerat en l'estricta àmbit domèstic o col·loquial. Vet aquí, però, que el 5 d'abril de 1893 un diputat nou de Reus, Antoni Serra Pàmies, "intentó hacer uso de la palabra en catalán...", i desseguida s'aixecaren veus censors que l'obligaren a desistir, per be que "manifestó que dejaba de continuar expresándose en su idioma nativo por deferencia a sus compañeros y para evitar al Secretario la molestia de la traducción".

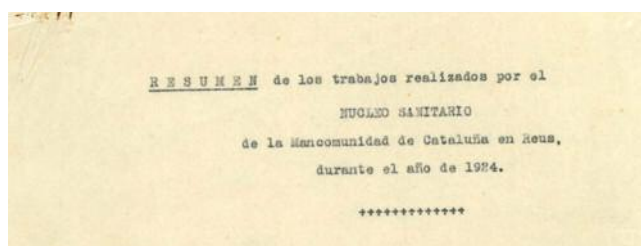
AGDT, Actes, 1893, p. 33

Segueix una subcarpeta amb antecedents de sessions plenàries de 1921, que conté certificats i esborranys d'actes, minutes d'ordres del dia, impresos del BOPT, notes manuscrites, textos mecanoscrits i algun ofici. La major part dels documents versen sobre actes de possessió, reclamacions del cens electoral i impugnacions, però també s'hi troben algunes relacions de la Casa de Misericòrdia, una relació de dèbits a expòsits i una altra de dipòsits de proafillaments.

Segueixen subcarpetes intitolades per anys, 1922, 1923, 1924 i 1925, amb més oficis, escrits, dictàmens, notes, esborranys, etcètera. Duen documentació de diversa índole: comptabilitat, la provisió de places a la Diputació (concretament la d'oficial major, vacant per defunció del titular), la contractació d'una impremta per editar el BOPT, l'anul·lació de les eleccions locals a Benifallet, el traspass d'un crèdit de 750 ptes. als hereus de Manuel Torrell Acosta, la proposta de supressió de les comissions internes de la Diputació i la fusió de llurs funcions en una nova Comissió Central de Govern de set diputats, la demanda contra l'ajuntament de la Sénia per impagament d'un servei (construcció d'un pont per part de l'industrial Antoni Prades Cortiella), resums i enquestes liquidatòries, etcètera.

Sanitat

Destaca un plec de quartilles en octau del "Resumen de los trabajos realizados por el Núcleo sanitario de la Mancomunidad de Cataluña en Reus durante el año de 1924" (21 de desembre de 1924), on, a tall de memòria, exposa els serveis prestats.

La principal preocupació, la lluita contra el tifus, va desenvolupar la seva acció en diverses localitats. A la Canonja van realitzar un estudi de les condicions higièniques, van elaborar projectes de modificació de l'abastament d'aigua i van vacunar la població en situació de risc. A Reus, s'incrementaren les mesures profilàctiques, donaren continuïtat al servei de vacunació (més de 500 dosis), s'estudiaren les condicions d'abastament hídic, s'analitzaren els bacteris de més de 25 mostres i es tingué cura de zones amb pous de captació i aigües residuals, amb una activa intervenció en les Juntes Locals de Sanitat. Se'n féu un seguiment i es van publicar articles sobre la lluita contra el tifus a la Revista del *Centre de Lectura*. Per combatre l'epidèmia, a Ulldemolins van vacunar més de 600 persones, van efectuar treballs de desinfectació, es van fer diagnòsics serològics dels infectats i es traçà un pla per modificar les condicions higièniques de la població, que estaven "en un estado verdaderamente escandaloso". El brot epidèmic de Vilaplana originat per la contaminació de les aigües dels pous requerí l'enviament d'un metge (el Dr. Aixelà), que vacunà els veïns, estudià les condicions higièniques del poble i recomanà un seguit de mesures bàsiques a les autoritats municipals, amb la qual cosa aconseguí aturar el brot i reduir considerablement els efectes del tifus. El brot del Pinell de Brai fou de poca importància i requerí escassa intervenció, basada en un seguiment i la preparació de mesures rigoroses, si arribava a escaure d'aplicar-les. Amb tot, el focus del Pinell fou probablement l'origen dels brots registrats a Gandesa i Móra d'Ebre, on s'actuà més seriosament amb les mesures conegudes: anàlisi de les infeccions, examen de mostres hídriques (als laboratoris de Barcelona), campanya de vacunació (500 vacunats "a pesar de la resistencia, que no queremos comentar, por parte del vecindario"), serveis de desinfecció i profilaxi i l'elaboració d'un ampli pla higiènic per millorar-ne les condicions, que fou lliurat a les autoritats locals. A Móra d'Ebre s'hi escarrassaren encara més, ja que hagueren

d'instal·lar una potabilitzadora que subministrà 16.000 litres diaris "de aigua perfectament pura, transformada, del riu" i un nou sistema de clavegueram, i fer un veritable "apostolado sanitario, en conferencias, anuncios, pregones...".

En totes aquestes poblacions van aportar vacunes, medicaments i antisèptics, van proporcionar llibres de registre, fulls de propaganda i altres elements gràfics informatius, juntament amb tota mena de material que resultés convenient. Per tal de prevenir nous brots, van enquestar molts municipis i metges locals: Alcover, l'Aleixar, Alforja, Almostrer, Altafulla, l'Ametlla de Mar, Amposta, Batea, Benissanet, les Borges del Camp, Capçanes, Castellvell del Camp, el Catllar, Constantí, Falset, Flix, Freginals, Gandesa, Ginestar, Godall, Masllorenç, Miravet, Montblanc, Mont-roig del Camp, Perafort, el Perelló, el Pinell de Brai, el Pont d'Armentera, Rasquera, Riudecols, Roquetes, la Secuita, la Selva del Camp, Tarragona, Tivenys, Tortosa, Vallmoll, el Vendrell, Vilabella, Vilaplana, Vilardona i Vilaverd.

A més del tifus, també s'actuà contra les febres de Malta, a Batea i al mateix Reus, i amb més intensitat a Bonastre i sobretot a la Selva del Camp, on persistia un focus endèmic intens. A Reus també hi havia focus de verola, diftèria, tosferina, xarampió, escarlatina, varicel·la i gripes, ultra d'unes epidèmies "de Parotiditis desarrolladas en el Regimiento Cazadores de Tetuán 17º de Caballería, que guarnece Reus". A Riudoms alguns vilatans patien una encefalitis letàrgica. Es féu igualment una intensa campanya contra el càncer.

Un altre dels fronts d'acció va ser la lluita contra la mortalitat infantil, per a la qual realitzaren inspeccions mèdiques a les escoles de Reus i col·laboraren amb l'Institut de Puericultura "en todas las actividades salvadoras de la vida de los niños", tot conservant una estreta relació amb la Inspecció Provincial de Sanitat, a

qui informaren i comunicaren puntualment totes les iniciatives i treballs.

El total de despesa ordinària aquell 1924 va ser de 2.185,50 ptes., i la retribució de personal i la despesa extraordinària s'elevà a 8.914,16 ptes.

L'última carpeta de la capsa "1925 / Junta Liquidadora Mancomunidad" conté documentació de tipus comptable orientada a les liquidacions de deute de les municipalitats. També s'hi troben còpies d'una memòria d'abril de 1924 en la qual la Comissió Provincial retreia el fet que un 40 % dels pressupostos corresguessin a partides de serveis propis de l'Estat "de escasa o nula utilidad directa para la provincia" i que, tanmateix, anaven a compte de la Diputació. També hi ha diverses còpies dels pactes entre Mancomunitat i Ajuntament de Reus per a la creació d'un dispensari tuberculós (26-02-1924). L'últim document és un dossier de liquidació comptable del servei telefònic a la demarcació de Tarragona, que registra uns ingressos d'11.730 ptes. i indica un superàvit final de 185 ptes. Es circumscriu al darrer trimestre de 1925, amb el desglossament practicat per municipis i per mesos.

Informe de 1924

Destaquem un interessant informe de 1924 emès arran del Reial decret de 12 de gener de 1924 pel qual el Directori Militar de la dictadura de Primo de Rivera posava termini a la presentació de "deficiencias que en estos organismos [diputacions] hayan podido encontrarse". Si la mesura cercava desacreditar la gestió de la Mancomunitat, no va poder ser amb pitjors resultats. Els diputats asseguraven que

"cumplidas en su mayor parte las atenciones corrientes, la situación económica de la Corporación es no solamente normal si no aun

holgada. Es indudable que a ello ha contribuido la puntualidad con que ha satisfecho la Mancomunidad las cantidades que por cuenta de esta Diputación debe recaudar, cantidades que ha venido entregando aquella entidad, aún prescindiendo de la importante consideración de si las había percibido o no de los Ayuntamientos”.

O sigui, que si calia, les avançava. L'informe seguia dient que també hi va contribuir el concert de moratòries i, sobretot, la consideració que la Mancomunitat només invertia en obres i projectes en aquells municipis

al corrent d'obligacions pendents amb les diputacions. Concloïa amb una breu exposició de dades econòmiques “de esta Diputación en la fecha en que se mancomunaron las cuatro Diputaciones catalanas y la presente, deduciéndose de ellos que, en lo que permite el actual sistema, se ha conseguido su mejoramiento”. Efectivament, les existències líquides de 1913 eren de 6.008 ptes., i les de 1922-1923, de 188.849; i els pagaments pendents de 1913 eren de 450.471 ptes. i els de 1922-1923 de tot just 161.767 ptes. Els números canten._

Manel Güell, AGDT

Carreteres: massa despesa per a tan poc pressupost

Al segle XIX la xarxa viària intercomarcal s'expandia al ritme que marcava el progrés i l'augment del parc mòbil de tracció animal. Aquest progrés i aquest augment no van anar acompanyats de la necessària dotació pressupostària, de manera que la Diputació no podia, en molts casos, assumir la conservació i manteniment de carreteres i camins veïnals. Era el cas de tres carreteres en concret: la de Castelló a Tarragona, la de Tarragona a Barcelona i la de Reus a Vila-seca de Solcina, pràcticament abandonades, que a mitjan novembre de 1878 eren a punt de ser traspassades a l'Estat, que ja n'havia tingut la competència abans. Dotze anys més tard (novembre de 1889) la corporació provincial tarragonina no tenia més remei que desestimar les sol·licituds de les localitats que demanaven beneficiar-se de les subvencions per a l'arranjament de camins locals, atès que era tan gran la demanda que “alcanzan a una suma tan fabulosa...”, que a penes donava per començar cap obra. La derrama s'havia convocat restringida a pobles molt petits i aïllats, incapacitats econòmicament i per a camins no compresos en el Pla de Carreteres.

AGD, Actes, 1878, 116-117; i 1889, 92-93 i 225-226.

Actes dels setanta-cinc anys del final de la Guerra Civil a Tarragona: 15 de gener de 1939

El 15 de gener de 2014 es compliren 75 anys de l'entrada de les tropes franquistes a la ciutat de Tarragona, fet que suposà l'acabament de la cruenta Guerra Civil. L'Ajuntament de Tarragona, amb el suport d'altres entitats, va programar un seguit d'actes i activitats relacionades amb aquesta efemèride que portaven per títol **Setanta-cinc anys del final de la Guerra Civil a Tarragona: 15 de gener de 1939**, i que es desenvoluparen del 9 al 30 de gener de 2014.

El Port de Tarragona i l'Arxiu del Port no en van voler restar al marge, i és per això que es va preparar l'exposició "Bombes, presons flotants i repressió al Port de Tarragona (1936-1939)", que s'inaugurà el passat 30 de gener de 2014, i una conferència sobre els bombardejos, que anà a càrrec de Ramon Arnabat i David Iñiguez el mateix dia 30, a les 19h, a la sala d'actes de l'Arxiu del Port. És el nostre objectiu donar a conèixer i fer la màxima difusió d'aquells fets que van ser especialment durs al Port de Tarragona, les infraestructures del qual van sofrir nombrosos desperfectes a causa dels bombardejos perpetrats per les aviacions alemanya i italiana.

Presentació de llibre a l'Arxiu Comarcal del Priorat

El 22 de març de 2014, a les 19h, la seu de l'ACP acollí la presentació del llibre *Queretes. La col·lectivització d'un poble aragonès durant la Guerra Civil (1936-*

1938). L'organització de l'acte va anar a càrrec de l'Associació Cultural del Matarranya.

L'Arxiu Municipal de la Canonja acull una exposició

Del 10 d'abril al 14 de maig de 2014, el castell de Masricard, a la Canonja, va acollir l'exposició "L'Arxiu Municipal de la Canonja: identitat i memòria". La mostra es va inaugurar el dia 10, a les 19 h, i va ser organitzada per l'Arxiu Històric de Tarragona i l'Ajuntament de la Canonja, amb la col·laboració del Consell Comarcal del Tarragonès.

Creix el fons d'imatges de l'Arxiu Comarcal de la Ribera d'Ebre

El mes d'abril de 2014 l'ACRE va ingressar el fons fotogràfic generat per Lluís Brull i Cedó, de Tivissa. Les imatges que va produir com a fotògraf aficionat se sumen a la documentació textual cedida amb anterioritat al centre, entre la qual s'hi troba la correspondència amb nombrosos emissors de prestigi, com ara Salvador Vilaseca, Pere Bosch-Gimpera, Lluís Pericot, Ramon Jardí, Rafel Domènech o Màrius Bru. El fons fotogràfic està format per 185 fotografies, preses especialment durant el primer terç del segle XX. Es tracta essencialment de negatius sobre plaques de vidre fixats en diversos formats; també hi ha 20 negatius sobre plàstic i 8 postals. Hi predomina majoritàriament el retrat familiar, juntament amb nombroses escenes quotidianes dels tivissencs de l'època, com ara troba-

des d'amics, escenes de caça, festes locals, excursions i treballs agrícoles, que esdevenen un testimoni excepcional per apropar la població de la Ribera d'Ebre al primer terç del segle XX.

Exposició sobre la Biblioteca Popular del Vendrell

Per commemorar el centenari de la Mancomunitat de Catalunya al Vendrell, la Diputació de Tarragona i l'Ajuntament d'aquella localitat, amb la col·laboració de l'Arxiu Comarcal del Baix Penedès, la Biblioteca Pública Terra Baixa i TV El Vendrell, van organitzar la mostra "La Biblioteca Popular del Vendrell (1920-2005)", que es va inaugurar el dia 8 de maig de 2014 i va romandre oberta al públic fins al següent dia 24.

L'Arxiu Comarcal del Baix Penedès, amb la sardana al Vendrell

L'Auditori de l'Escola Municipal de Música Pau Casals del Vendrell va ser l'escenari el dia 8 de maig de 2014, a les 19.30 h, de l'acte de presentació del catàleg de l'exposició "La sardana al Vendrell: dels orígens a la difusió internacional d'un símbol. 65è aniversari dels Dansaires del Penedès", acte que va organitzar

l'ACBP, juntament amb l'Ajuntament, el Consell Comarcal del Baix Penedès, la Diputació de Tarragona i els Dansaires del Penedès.

L'ACRE fa Memòria

La Biblioteca Comarcal de Móra d'Ebre i l'Arxiu Comarcal de la Ribera d'Ebre capitanegen a la comarca de la Ribera d'Ebre el projecte d'abast català **Fem memòria** dels oficis antics, el qual pretén recollir, digitalitzar i difondre fotografies i documents representatius de la memòria familiar de Catalunya i, en especial, aquell patrimoni documental relacionat amb oficis desapareguts, o bé que han evolucionat considerablement de la mà dels canvis soferts a la societat a causa dels avenços tecnològics. L'ACRE dóna prioritat a aquells oficis desapareguts més característics de la Ribera d'Ebre, com ara calafats, sirgadors o llatadores. Durant els mesos d'abril i maig s'han recollit documents a la Biblioteca i a l'Arxiu, que seran digitalitzats i retornats als propietaris en un període màxim d'un mes des de la seva entrega. Els documents digitalitzats, un cop catalogats, seran penjats al web [Memòria Digital de Catalunya](#).

L'Arxiu Comarcal de la Ribera d'Ebre coorganitza unes jornades sobre famílies nobles

L'Arxiu Comarcal de la Ribera d'Ebre i el Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre organitzaren les jornades "Les famílies nobles de la Ribera d'Ebre", que es dugué a terme els dies 6, 12, 19, 20 i 28 de juny a les poblacions de Móra d'Ebre, Vinebre, Flix, Ascó i Tivissa. Les jornades tenien la finalitat d'aprofundir en el concepte de noblesa i conèixer les principals nissagues que van habitar a l'actual comarca de la Ribera d'Ebre. La primera conferència se celebrà el divendres

ó de juny, i anà a càrrec del professor emèrit d'història moderna de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona Salvador-J. Rovira i Gómez, especialista en heràldica i nobiliària, el qual va parlar sobre el concepte de noblesa i el cas de la família Montagut. Per conèixer totes les ponències es va habilitar l'enllaç <http://cultura.gencat.cat/arxius/acre>. I l'actualitat més immediata de la jornada es va poder seguir a www.facebook.com/arxiuriberaebre.

Cartellisme a l'Arxiu Comarcal del Baix Ebre

Del 9 de maig al 28 de juny de 2014, la sala d'exposicions de l'ACBE va mantenir oberta al públic l'exposició "Francesc Bas Espuny i el cartellisme de postguerra a Tortosa". Hi van col·laborar els Serveis Territorials de Cultura i l'Ajuntament tortosí, i l'organització de la mostra va anar a càrrec de l'ACBE._

Balanç comptable de l'Ametlla de Mar el 1925

Les dipositaries de fons municipals publicaven els balanços al *Butlletí Oficial de la Província*. El que publicava l'Ametlla de Mar del primer trimestre de l'exercici de 1925 revelava uns ingressos de 12.716,31 ptes. i unes despeses de 6.570,91. Observem en aquest últim bloc que es dividia en quinze apartats fàcilment enquadra- bles entre els que es destinaven a l'interès públic (assistència social, beneficència, higiene, imprevistos, ins- trucció pública, montes, obres públiques, etcètera) i els que ho feien directament o indirectament per al manteniment de l'estructura administrativa municipal (personal i material d'oficina, policia urbana i rural, representació, seguretat i recaptació). Si sumem les partides d'aquests últims, veiem que la xifra de despe- sa s'enfila fins a les 4.462 ptes., vora del 68 % del total. Es podria concloure que en encetar-se la dictadura de Primo de Ribera, [alguns d]els municipis gastaven dues terceres parts del pressupost en despeses de manteniment de l'estructura administrativa engreixada per recaptar una tercera part més, que era la desti- nada directament a l'interès públic.

BOPT, núm. 240, de 10-10-1925, p. 2.

Recensions

GRAU I PUJOL, Josep M. "Una col·lecció de documents sobre Mn. Ramon Muntanyola i Llorach (1942-1983)". *Podall* [En línia], 2013, núm. 2, p. 222-234. Disponible a www.tinet.cat.

Història de l'arxiu personal del prevere espluguí Ramon Muntanyola i recuperació de diverses agendes i correspondència mantinguda amb diferents personalitats del moment: l'arquebisbe de Tarragona Benjamín de Arriba y Castro (1954), l'abat de Montserrat Aureli M. Escarré (1965) o l'empresari Lluís Carulla (1968), entre d'altres. Ocupa una caixa arxivador, complementa la que es localitza a Tarragona (AHT i AHAT) i ha estat dipositada a Montblanc, a l'Arxiu Comarcal de la Conca de Barberà.

Hi ha dues seccions ben diferenciades. La primera es refereix als documents que foren generats pel mateix titular, composta per una quinzena d'agendes personals dels anys quaranta i cinquanta on consten els itineraris de les prèdiques de les missions, els pobles on era convidat per les festes majors o Setmana Santa i els contactes més habituals. Destaca una llibreta d'apunts sobre sermons amb el tema de l'infern i la còpia del requeriment que als anys cinquanta li féu l'arquebisbe de Tarragona Benjamín de Arriba y Castro per saber si encara mantenia contactes amb els col·laboradors de la revista *Ressò* (1951-1952) i si continuava assistint a reunions polítiques en la clandestinitat.

L'article té un apèndix on es transcriuen diverses cartes i també un interrogatori del 1957 sobre les seves activitats polítiques en la clandestinitat. Al final consta la relació completa de l'inventari del fons.

PORTA I BALANYÀ, Josep M.; VILÀ I NINOT, Núria. "La digitalització de documentació històrica: patrimoni i noves tecnologies a l'Arxiu Comarcal de la Conca de Barberà". *Podall* [En línia], 2013, núm. 2, p. 235-246. Disponible a www.tinet.cat.

L'Arxiu Comarcal de la Conca de Barberà és pioner en la digitalització de documentació. Amb l'objectiu de preservar i difondre el seu patrimoni cultural, des de 2010 s'ha dut a terme treballs de digitalització de la documentació històrica i administrativa dels vint-i-dos ajuntaments de la comarca, principalment els llibres d'actes municipals, a més d'altra documentació. El projecte s'ha complementat amb la reproducció digital de l'arxiu fotogràfic de l'Ajuntament de Montblanc, els llibres sacramentals de la parròquia de Sant Miquel de l'Espluga de Francolí (1682-2001), llibres de comptes del Comú, de vàlues, capbreus, cadastres, censos i padrons d'habitants, pergamins; així com dues capçaleres de premsa de la localitat de Barberà de la Conca. Pel que fa als fons notariais, des de l'Arxiu Comarcal s'ha iniciat igualment la digitalització dels índexs dels protocols de les notaries de Montblanc i de l'Espluga de Francolí del segle XIX. Resten pendents les de Sarral i Santa Coloma de Queralt, que es preveu que s'enllesteixin en el transcurs del segon semestre de 2012.

El document digital s'ha creat en tres formats, un de conservació i dos de consulta. El TIFF és el fitxer mestre, de gran resolució i del qual la Generalitat de Catalunya n'assegura la migració i la preservació; el JPEG i el PDF són els formats que se'n deriven: el primer reproduceix una imatge amb una resolució més

baixa, i el segon és una multipàgina que, cas de tractar-se de lletra mecanoscrita o impresa, permet la incorporació del reconeixement òptic de paraules. Finalment, i de manera progressiva, tots els documents digitals són publicats a Internet. D'aquesta manera, la Conca de Barberà es converteix en la comarca capdavantera, no només a Catalunya sinó també de l'Estat espanyol, a disposar d'una versió digital de la totalitat dels llibres d'actes de tots els consistoris.

L'article explica el procés tècnic de digitalització i exposa el contingut i el desenvolupament de la campanya de digitalització de documentació comarcal, amb un quadre de dues pàgines on consten els fons municipals digitalitzats, actes dels ajuntaments, protocols notariais i documentació administrativa. L'article s'il·lustra amb alguns dels documents més representatius (portades de llibres de vàlues dels segles XVI XVII un escrit en pergamí de 1173, de Savallà del Comtat)...

El diputat Marcial Moreso Verges

Marcial Moreso Verges ja formava part del consistori provincial el primer semestre del 1876, quan intervenia en el debat sobre la confiscació del Pont de Barques (5 d'abril) i quan se li encomanà la designació d'un delegat suplent a la Comissió Liquidadora de la Junta de Carreteres (20 de juny). L'any 1883 tornava a ser elegit diputat, pel districte de Tortosa. El procés electoral que l'elegí fou recorregut per irregularitats i l'abril de 1884 estava anul·lat. Marcial Moreso presentà recurs a l'Audiència contra aquesta anul·lació i el guanyà, amb la qual cosa pogué recuperar el càrrec de diputat. Ràpidament fou agregat a les comissions d'Hisenda i de Beneficència de la Casa de Tortosa. El 6 de novembre de 1884 era designat per formar part de la Comissió de Governació. A partir d'aquesta data, són contínues les referències a la seva absència per malaltia. Excusà l'assistència a les sessions de finals de novembre (des del dia 21); el 10 d'octubre seguia indisposat (i per fer l'arqueig de la Casa de Beneficència tortosina el substituïa el company Miquel Murall). L'abril següent assistia amb normalitat a les sessions, però se n'excusà de continuar la tarda del 14 d'abril. Aquella legislatura transcorregué amb aparent normalitat, i a mitjan novembre de 1885 proposà un seguit de normes de selecció de personal. Recaigué en la malaltia (o n'era una de nova) en la segona meitat d'abril de 1886, quan tornava a excusar l'assistència (excusa admesa per la corporació provincial). Com que no tenim més referències del diputat Marcial Moreso, tal volta hauríem de creure que podria haver cessat per motius de salut o, si més no, que no s'havia tornat a presentar a cap altra elecció.

AGDT, Actes, 1876, 11 i 22; 1883, Comissió Provincial, 3-4; Diputació, 18, 22-23, 32 i 47; 1884, Comissió Provincial, 328; Diputació, 69-72; 1885, Diputació, 27 i 52; 1886, Diputació, 1.

Sumaris

ANC. Butlletí de l'Arxiu Nacional de Catalunya. Núm. 36 (octubre de 2013): **Editorial:** "El conseller Max Cahner i l'Arxiu Nacional de Catalunya" (1-2). **Temes:** UTGÉS VALLESPÍ, Maria. "La documentació de la Delegació de la Generalitat a París (1936-1939)" (2-8); CASTAN RANCH, Amèlia. "L'Arxiu Històric de l'Associació de les Nacions Unides a Espanya (ANUE): un testimoni rellevant i directe de la lluita pels drets humans i contra la repressió franquista" (8-14); NAVARRO I MOLLEVÍ, Imma. "Pilar Aymerich, una fotògrafa a l'Arxiu Nacional de Catalunya" (15-18). **Noticiari:** FRAGO PÉREZ, Pilar. "Els papers del CADCI: Memòria recuperada" (19); FRAGO PÉREZ, Pilar. "El fons de Josep Espar i Ticó" (19); BO I GUDIOL, Mireia. "Catalogació del fons bibliogràfic de Josep Puig i Cadafalch" (19-20). **Publicacions** (21-22). **Ingressos** (22-25). **Agenda** (26). *Núm. 37 (febrer de 2014):* **Editorial:** "El fons de l'escriptura amb el llum de l'ANC" (1-2). **Temes:** FERNÁNDEZ SAGRERA, Merche. "Portfoli d'artista" (2-21). **Noticiari:** PÉREZ LATRE, Miquel. "Ingressen a l'Arxiu Nacional de Catalunya diversos fons d'associacions relacionades amb la memòria de la Segona República i la Guerra Civil" (22); FRAGO PÉREZ, Pilar. "El fons documental de la 'librería religiosa'" (22-23); BERENQUER CASULLERAS, Marc-Aureli. "El tractament de les diapositives del fons fotogràfic de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC)" (23-24); TERRADELLAS PRAT, Enric. "Classes fora de l'aula: quaderns de ruta i fotografies de l'Institut Escola" (24-26); PENELO WERNER, Susana. "La catalogació del fons bibliogràfic *Pere Grañén i Raso*" (26-27); BO I GUDIOL, Mireia. "La catalogació del fons bibliogràfic *Comitè de Germanor amb els Voluntaris Catalans*" (27-29). **Publicacions** (29-30). **Ingressos** (30-35). **Agenda** (35-36).

Butlletí Informatiu de l'Associació d'Arxivers de Catalunya [www.arxivers.com]. Núm. 114 (abril de 2014): **Editorial:** "Balanc del #Lligall360nTour" (1-2). **El vocal informa:** RUIZ, Vicenç. "Les aportacions de l'AAC-GD a l'Avantprojecte de la Llei d'accés, transparència i bon govern: motivacions i objectius" (2-3). **Destaquem:** MUNUERA, Marta. "Curs 'Digitalització amb validesa legal dels docu-

ments'" (4-5); GARCIA, Olga. "Jornada Arxiu, Art, Ciència i Societat: Encreuaments i Abordatges" (5-6); LOPERA, Santi. "Jornada de Museus, Gestió Documental i Arxius" (6-7); GUARDIOLA, Arnau. "Jornada: Experiències Professionals al Sector Privat" (7-8); FLORES, Montserrat. "Crònica del 8è Laboratori d'Arxius Municipals" (8-9); BRUGUÉS, Irene; LOPERA, Santi; MERCADÉ, Gerard; SUÁREZ, Jonás. "Lligall360nTour: presentacions a Girona, Barcelona i Lleida" (9-10). **La proposta:** MERCADÉ, Gerard. "El projecte expositiu BIG BANG DATA del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona. Del 9 de maig al 26 d'octubre de 2014" (11-12). **De l'arxiu a l'arxiver:** "David Pallejà Millán. Empresa doc6" (13-14). **La Junta informa** (14). *Núm. 115 (maig de 2014):* **Editorial:** "Les dades ens faran ser més competius" (1-2). **El vocal Informa:** Vas, Juanjo. "La Vocalia de Serveis informa: el Pla de Màrqueting de l'AAC-GD" (3). **Destaquem:** SUÁREZ, Jonás. "Aniversari del bloc del Grup d'Arxivers de Lleida" (3-4); MARIA, Aniol. "L'AAC-GD participa a la Big Data Week 2014 de Barcelona" (4-5); LOPERA, Santi. "L'AAC-GD present a la II Jornada sobre Periodisme de Dades" (5-6). **Dossier 1714:** BRUGUÉS, Irene. "Projecte 1714: *Dos monestirs, dos arxius* del Servei d'Arxius de la Federació Catalana de Monges Benedictines" (6-7); FERNÁNDEZ TRABAL, Josep. "'Nobles i cavallers entre dos monarques. La Guerra de Successió als fons de l'Arxiu Nacional de Catalunya'. El perquè d'una exposició" (7-8). **La Proposta:** GUARDIOLA, Arnau. "'Barcelona en Postguerra, 1939-1945'. Castell de Montjuïc (Barcelona). Fins al 30 de juny de 2014" (9-10). **De l'arxiu a l'arxiver:** "Elena González Coso. Cap del Servei de l'Arxiu Municipal de Lleida" (11-12). **La Junta informa** (12). *Núm. 116 (juny de 2014):* **Editorial:** "Més mals exemples: els fons Plaza & Janés i Francesc Cabana" (1-2). **El vocal informa:** MARTÍNEZ, Betlem. "Vocalia d'Activitats - Visites guiades a arxius" (2-3). **Destaquem:** SESMA, Mònica. "Presentació del nou web de l'AAC-GD" (3-4); AGUILAR CESTERO, Raül. "La crua realitat del sector arxivístic català a la XI Jornada d'Estudi i Debat de l'AAC-GD" (4-5); RUIZ, Vicenç. "AURORA: l'Arxiu Digital de Protocols de Barcelona" (5-6); CRUELLAS, Rosa

Maria. "Visita a l'Arxiu de l'Orfeó Català - Palau de la Música Catalana" (7-8); SACASAS SEGURA, Jordi. "Jornada d'estudi: Fons Documentals per a l'Estudi del Període de la Guerra de Successió a Barcelona" (8-9). **Girona 2014:** "Arxius i Indústries Culturals" (9). **La proposta:** ESCODA, Coia. "Exposició: 'Els presos i el Port de

Tarragona (1792-1884)'. Magatzem 4 del Moll de Costa. Del 15 de maig al 27 de juliol de 2014" (10-11). **De l'arxiu a l'arxiver:** "Oriol Casanovas i López. Arxiu Provincial de l'Escola Pia de Catalunya" (11-12). **La Junta informa** (12)._

El diputat Enric Huguet Bestrull, heroi de la lluita contra el còlera

Era metge de professió. Va ser elegit diputat electe per Torredembarra, el 21 de març de 1877 i integrat a les comissions d'Hisenda i de Foment de Regs. A finals de febrer de 1878 estava en la que dictaminava sobre els efectius rurals de la Guàrdia Civil. El 4 de novembre següent tornava a ser elegit diputat, per Torredembarra, al districte tercer del Vendrell. El 6 de desembre de 1881 presentava proposició a favor de l'establiment del ferrocarril de la Noguera Pallaresa. La seva activitat política, suposadament reaccionària, degué motivar la real ordre de primer de juny de 1882 per la qual quedava suspès en el càrrec. Tanmateix, el 3 de novembre de 1884 tornava a ser elegit diputat. Aquest cop s'integrà en la Comissió de Foment, i pocs dies després proposava la creació d'una comissió per a l'estudi de la fundació d'un hospital provincial i la construcció de la carretera a Mas de Barberans. La seva actuació més sobresortint es produí l'agost següent, quan combaté l'epidèmia de còlera: "*no cesa de socorrer y visitar los pueblos del partido del Vendrell [...] socorriendo con mano pródiga cuantas necesidades encuentra, llevando el consuelo a las comarcas afligidas por la epidemia y procurando por su cuenta la debida asistencia facultativa*". La Diputació votà un acte de reconeixement i d'agraïment a la tasca d'Huguet, que es publicaria al BOPT. El 6 de novembre de 1886, tornava a ser reelegit i entrà a la Comissió de Foment i a la Junta d'Obres del Port. El 26 d'abril de 1887, la Diputació el designà per formar part del Consell General de l'Exposició de Barcelona. La seva última etapa com a polític la va passar resolent la verificació o nul·litat d'eleccions locals, cosa que degué fer-li guanyar-se no pocs enuigs, enrenous i maldecaps, potser explicatius de la malaltia final. El 2 d'agost de 1887 li era concedit un mes de llicència, que se li repetí el 6 de setembre següent i se li prorrogà el primer dia d'octubre, ja fins a final de mes. La següent notícia que en tenim és la del seu traspàs, en data 25 de maig de 1888, amb motiu del qual el consistori provincial li rendia un sincer homenatge, tot recordant "*no solo su rectitud de conciencia, laboriosidad y buen deseo demostrados en el ejercicio de su cargo, sino que también los extraordinarios servicios que prestó durante la invasión del cólera en el año de 1885, dando evidentes pruebas de abnegación, acudiendo, entre otros, al socorro del pueblo de Salomó*". S'acordà consignar en acta el sentiment viu de la corporació, designar tres diputats perquè assistissin als funerals i, és clar, donar compte al governador civil de la vacant produïda.

AGDT, Actes, 1877, CP, 6, 9, 17, 18 i 21-22; 1878, D, 26 i 101; 1880, D, 20; 1881, D, 70; 1882, D, 68-69; 1884, D, 36, 41, 47, 58, 64; 1885, D, 21-22; 1886, CP, 20, 129, 261 i 267-270; D, 53 i 54; 1887, CP, 115, 162-164, 191, 218 i 233; 1888, CP, 162.

Premsa

“El Consistorio recuperará documentos históricos de los siglos XIII al XVIII”. *Diari de Tarragona* (28-01-2014), 6.

CABRÉ, Jordi. “Vespella recupera un tesoro. El Arxiu Històric de Tarragona culmina la restauración de un libro de óbitos escrito entre los años 1763 y 1807 que describe las defunciones de esa época”. *Diari de Tarragona* (29-01-2014), 8.

IBARRA OLLÉ, Ricard. “El fons històric municipal de TGN”. *Diari de Tarragona* (08-02-2014), 25.

BORONAT, Joan. “Vilallonga rep digitalitzada tota la documentació de la parròquia”. *Diari de Tarragona* (24-02-2014), 8.

ROVIRA SORIANO, Jordi. “El flamante Arxiu General de la Diputació ubicada en La Canonja”. *Diari de Tarragona* (03-03-2014), 11.

PEREA SIMÓN, Eugeni. “Què és un arxiu?”. *Diari de Tarragona* (03-03-2014), 11.

“El Arxiu de la Tabacalera recibe a 700 personas en su primer año”. *Diari de Tarragona* (18-03-2014), 5.

FORNÓS, Sílvia. “Les cartes del general Prim. Alfredo Redondo i Daniel Piñol editen una col·lecció de 84 missives del militar”. *Diari de Tarragona* (10-04-2014), 14.

“La digitalització dels llibres a l'Arxiu Històric [de l'Alt Camp]”. *Diari de Tarragona* (10-04-2014), 21.

POMEROL, Carla. “‘La historia ha dejado un gran legado de ex libris en la ciudad’. Marià Casas, presidente de la federación, da el pistoletazo al Congrès Internacional dels Ex libris”. *Diari de Tarragona* (11-04-2014), 9.

A.C. “Una exposició mostra documents de tres víctimes del franquisme. La mostra itinerant de l'associació de víctimes de la repressió franquista a Tarragona arriba a les Terres de l'Ebre”. *Diari de Tarragona* (11-04-2014), 24.

“Presentació del llibre de cartes de Prim a l'Arxiu [Històric de Tarragona]”. *Diari de Tarragona* (16-04-2014), 8.

Monument catalanista a Guifré el Pilós

El 1896 la *Lliga de Catalunya* va proposar-se aixecar un monument a Guifré el Pilós en el monestir de Ripoll, amb clares connotacions catalanistes. Massa clares i massa catalanistes per als elements polítics més conservadors. A la Diputació de Tarragona el diputat reusenc Antoni Serra Pàmies va presentar la proposta de contribuir-hi amb 500.- pta, una subvenció que fou desestimada per 6 vots contra 5.

AGDT, Actes, 1896, p. 7.

“Benedicció solemne de la nova campana de la casa de Beneficència”

El diumenge dia 15 de febrer de 1959 es va celebrar, als jardins de la Casa de Beneficència, l'acte solemne de benedicció de la nova campana adquirida per a l'església del centre. La Diputació de Tarragona, a través de la seva Comissió de Beneficència i Obres Socials, va assumir la despesa. Aquesta mena d'actes són molt interessants per fer retrospectiva històrica,

tant pel retrat de personalitats que hi van intervenir com per la panoràmica costumista (indumentària, etiqueta, protocol) que es visualitza. El que aquell dia va viure el centre benèfic de la Diputació s'ha d'emmarcar dins de l'acció nacional-catòlica del règim franquista, que tendia a celebracions religioses multitudinàries fora de lloc, a tall d'exaltació popular.

Fitxa tècnica

Fons/col·lecció: Fons d'imatge de l'AGDT

Suport: Paper baritat de bromur de plata

Resolució: 1.797 x 1.070 píxels

Cromia: B/n

Títol: “Benedicció campana de Beneficència”

Datació: 15 de febrer de 1959

Autoria: Desconeguda

Procedència: Reportatge

Descripció: Mostra un moment en l'acte de benedicció de la campana.

Geogràfic: Jardins de la Casa de Beneficència de Tarragona

Per beneir la campana, es va mobilitzar el bo i millor de l'estage tarragoní, atès que hi van assistir: Enric Guasch Giménez, president de la Diputació, amb la seva esposa i fill; Rafael Sanromà Anguiano, alcalde de la ciutat; Julio Martínez Rocas, cap provincial del Movimiento, i oficiava Laureano Castán Lacoma (1912-2000), bisbe auxiliar de la seu i vicari general, que cinc anys més tard seria bisbe de Sigüenza. També hi assistiren altes jerarquies, tant polítiques com funcionaries, de la Diputació: Esteve Meseguer, vicepresident; Artur Baixauli, interventor; Francesc Monravà, antic arquitecte provincial, o Pedro Saiz Alonso, director de Nostra Senyora de la Salut, la majoria acompanyats de les respectives esposes. Feien d'amfitrions: el director de la Casa de Beneficència, Francesc Ferrándiz; els doctors Jaume Sentís, Joan Mallafre, Manuel Allué i Hilari Martínez Ballesteros; sor Empar Puigjaner, superiora

de la comunitat de monges que prestaven servei al centre; Florenci Giralt, capellà, a més del personal funcionari i un grup d'antics alumnes.

La jornada s'inicià poc abans de migdia amb una missa que comptà amb una sèrie de cànctics corals a càrrec dels interns, guiats per la batuta d'Enric Juncosa. Amb l'arribada del bisbe auxiliar Castán, la comitiva d'assistents passà als jardins del centre, on es va procedir a la solemne benedicció de la campana.

A la fotografia es poden veure alguns dels principals protagonistes. A l'esquerra destaquen Enric Guasch (amb les mans agafades) i la seva esposa, Maria Soliano, davant seu (d'esquena); a la dreta, sobresurten entre el grup d'escolanets el bisbe auxiliar (oficiant) i Mn. Giralt, al seu costat (amb ulleres negres).

Adquisició de patrimoni bibliogràfic

La corporació provincial tarragonina aprofitava l'aparició al mercat de novetats bibliogràfiques d'interès jurídic o administratiu per mirar d'adquirir obres de consulta indispensable per a la realització de les seves funcions. De vegades, l'ocasió no permetia escurar els pressupostos de l'organisme i s'havia de declinar la compra de llibres. El segon dia d'abril de 1884 s'acordava l'adquisició d'una dotzena d'exemplars de l'obra d'Enrique Orellana *Tratado de Taquigrafía*; el 13 de novembre següent s'adquiria el *Mapa Comercial Estadístico*, de Francisco Atienza Cobos; el tercer dia d'agost de 1888 la Comissió Provincial autoritzava al secretari de la corporació l'adquisició del *Diccionario de la Administración Española*, de Marcelo Martínez Alcubilla, la *Jurisprudencia Administrativa* i el *Diccionario de la Lengua Catalana*, de Pedro Labernia i Esteller; el novembre següent s'adquirien exemplars del *Consultor de los Secretarios, Contadores y Depositarios provinciales y municipales*, d'Antonio Torrents Monner, i poc després hom feia la subscripció al *Novísimo Diccionario de Legislación y Jurisprudencia*, de Santiago Oliva Bridgman. Les autoritats corporatives no compraven tot allò que se'ls oferia, atès que si el tema no s'hi adeia gaire, declinaven. Així fou en el cas dels *Estudios Completos de la Exposición Universal de Barcelona*, que el director del *Diario Mercantil de Barcelona* oferia a 5 ptes. l'exemplar.

AGD, Actes, 1884-1889.

Fitxa tècnica

Fons/col·lecció: Fons d'imatge de l'AGDT

Suport: Paper baritat de bromur de plata

Resolució: 1.797 x 1.070 píxels

Cromia: B/n

Títol: "Benedicció campana de Beneficència"

Datació: 15 de febrer de 1959

Autoria: Desconeguda

Procedència: Reportatge

Descripció: Mostra la campana beneïda en el temple, a la vista de les autoritats locals.

Geogràfic: Jardins de la Casa de Beneficència de Tarragona

Aquí podem veure la campana, fosa a Roquetes, penjada en un artístic templet profusament adornat amb plantes i flors. Va rebre els noms de Maria, Enric i Pau, en honor dels seus patrocinadors padris. La contemplen les autoritats provincials, amb el president

Guasch al centre de la imatge. A la part dreta es poden veure quatre marrecs del grup d'interns de la Casa de Beneficència que van assistir a l'acte. Com que es van portar bé, aquell dia van tenir un dinar extraordinari.

Als costats, els padrins: el Sr. Pau Olivé Sanromà, diputat de la Comissió de Beneficència, i la Sra. Maria Soliano, esposa del president de la Diputació. La crònica periodística assenyalava que el bisbe auxiliar s'investí del pontifical i, degudament assistit, "inició las preces litúrgicas de bendición de la campana, procediendo luego a la incensación y aspersion, y terminando con la ceremonia ritual de hacer sonar por primera vez el bronce bendecido", gest aquest que van repetir

seguidament les principals personalitats "y una simpática pareja de niños internos de la casa, mientras todos los concurrentes al acto prorumpían en grandes aplausos". Després d'una allocució barrejada amb consells espirituals que els adreçà el bisbe auxiliar, es passà a gaudir d'un refrigeri al mateix jardí, ofert pel president de la Diputació, que convidà tothom després d'unes paraules._

Fitxa tècnica

Fons/col·lecció: Fons d'imatge de l'AGDT

Suport: Paper baritat de bromur de plata

Resolució: 1.797 x 1.070 píxels

Cromia: B/n

Títol: "Benedicció campana de Beneficència"

Datació: 15 de febrer de 1959

Autoria: Desconeguda

Procedència: Reportatge

Descripció: Una minyona interna toca la campana beneïda, a la vista dels padrins de benedicció.

Geogràfic: Jardins de la Casa de Beneficència de Tarragona

DIPUTACIÓ
POSEM
L'ACCENT

www.dipta.cat